

Versiune anonimizată

Înregistrat în registrul
Curții de Justiție sub nr. 1114704
Luxemburg,
08 MAI 2019 pentru
Grefier,
Fax / E-mail :
Depus la : 07/05/19
Ramona Șereș
Administrator

C-364/19 - 1

Cauza C-364/19

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

7 mai 2019

Instanța de trimitere:

Tribunalul Galați (România)

Data deciziei de trimitere:

27 februarie 2019

Reclamanți-apelanți:

XU

YV

ZW

AU

BZ

CA

DB

EC

Pârâte-apelante:

S.C. Credit Europe Ipotecar IFN S.A.

Credit Europe Bank NV

[OMISSIS]

TRIBUNALUL GALAȚI

RO

SECȚIA A II-A CIVILĂ

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 27 februarie 2019

[OMISSIS]

Pe rol fiind soluționarea apelurilor formulate de apelanții XU, YV, ZW, AU, BZ, CA, DB și EC [OMISSIS] și de S.C. Credit Europe Ipotecar [IFN] S.A. și Credit Europe Bank NV [OMISSIS] având ca obiect acțiune în constatare.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [OR. 2]

[OMISSIS]

[OMISSIS] [procedura națională și textul întrebărilor redade în dispozitiv]

TRIBUNALUL

Asupra cererii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene,

Analizând ansamblul probator administrat în cauză, tribunalul reține următoarele:

I. Circumstanțele cauzei. Cadrul procesual

1. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Galați la data de 16.03.2015, modificată la data de 08.10.2015, reclamantii XU, YV, ZW, AU, BZ, CA, DB și EC, în contradictoriu cu pârâta Credit Europe Ipotecar IFN SA, au solicitat instanței să pronunțe o hotărâre prin care, printre altele, să se constate caracterul abuziv și, în consecință, nulitatea absolută a clauzei prevăzute la articolul 6.1 din contractul de facilitate de credit și de garanție nr. 100931/08.11.2007 și, pe cale de consecință, au solicitat să fie stabilizat cursul de schimb valutar CHF-RON la valoarea de la data încheierii contractului, cu restituirea sumelor achitate în plus din cauza devalorizării monedei naționale în raport cu francul elvețian. [OR. 3]
2. Reclamanții au solicitat constatarea [caracterului abuziv] și al clauzelor contractuale prevăzute de articolul 2.4 din contractul de credit (obligativitatea efectuării operațiunii de schimb valutar CHF-RON la cursul de schimb afișat la casieria pârâtei, de la data realizării plății, în cazul plății ratelor în altă monedă decât cea a acordării creditului, respectiv CHF, și articolul 4.4 din contractul de credit (modul de calcul al dobânzii) [OMISSIS].
3. Pârâta Credit Europe Ipotecar IFN SA a invocat în apărare inadmisibilitatea capătului de cerere privind constatarea caracterul abuziv și, în consecință,

[privind] nulitatea absolută [a] clauzei prevăzute la articolul 6.1, precum și [privind] stabilirea cursului valutar CHF-RON la valoarea de la data încheierii contractului, întrucât legislația românească nu oferă o astfel de opțiune, de completare a unui contract cu o clauză suplimentară de către instanța de judecată, iar Directiva 93/13/CE nu este aplicabilă. A mai menționat că nu există o obligație contractuală sau legală a comerciantului de informare cu privire la existența riscului valutar, respectiv a gradului de apreciere sau depreciere a unei monede, astfel că nu se poate reține reaua-credință a băncii, care nu avea cum să cunoască posibila evoluție a monedei CHF. A mai precizat că prevederile Legii nr. 193/2000 și Codul civil - 1864 au consacrat legalitatea acordării creditului în valută și a rambursării creditului în moneda în care a fost acordat. Moneda creditului nu a fost impusă de bancă, ci la simpla alegere a beneficiarului reclamant. Clauza privind dobânda nu a creat un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților și, oricum, face parte din prețul contractului, astfel că nu ar face parte din clauzele ce pot fi analizate ca abuzive în condițiile Legii nr. 193/2000.

4. La data de 31.03.2009, pârâta Credit Europe Ipotecar IFN SA a cesionat creanța generată de contractul de credit în favoarea pârâtei Credit Europe Bank NV Amsterdam.
5. Prin sentința civilă [OMISSIS] [din] 30.01.2018, Judecătoria Galați, prima instanță, a admis în parte cererea formulată de reclamanți (a constatat caracterul abuziv al clauzelor contractuale prevăzute de articolul 4.4 și articolul 5.1[OMISSIS]b) din contractul de credit), dar a respins ca neîntemeiate restul pretențiilor, respectiv și capătul de cerere privind caracterul abuziv și, în consecință, nulitatea absolută a clauzei prevăzute la articolul 6.1 din contractul de credit privind suportarea riscului valutar de către reclamanți.
6. Ambele părți au declarat apel împotriva sentinței civile [OMISSIS][din] 30.01.2018 pronunțată de Judecătoria Galați.

II. Situația de fapt

7. Prin contractul de facilitare de credit și de garanție nr. 100931/08.11.2007, pârâta Credit Europe Bank IFN SA București a acordat reclamanților XU, YV, ZW și AU și lui NL un credit ipotecar în sumă de 124 700 CHF, în vederea cumpărării unei locuințe, creditul având o maturitate de 30 de ani. La data de 06.04.2014 a decedat NL, moștenitori fiind reclamanții ZW (soție supraviețuitoare) și BZ, CA, DB și EC (fii). Conform planului de rambursare a creditului, rata lunară în perioada 03.12.20[0]7-02.05.2008 a fost de 0 CHF, în perioada 02.06.2008-01.11.2011, rata lunară a variat între 436,45-498,8 CHF, iar în perioada 02.11.2011-02.11.2037 a fost stabilită între 680,63-683,5 CHF.
8. Conform articolului 6.1 din contractul de credit, [...] *Rambursarea ratelor de credit se face în valuta în care a fost acordat creditul. Rambursările se vor face lunar, în rate ce includ, în conformitate cu graficul de rambursare ce va fi anexat la prezentul contract:*

– începând cu luna a 7-a de la acordarea creditului: dobânda lunară calculată la soldul facilităților de credit; **[OR. 4]**

– începând cu luna a 49-a de la acordarea creditului: principalul și dobânda lunară calculată la soldul facilităților de credit;

Plata ratelor se va face din inițiativa împrumutatului și/sau codebitorului (dacă este cazul) și se poate efectua prin următoarele modalități:

6.1.1. prin ordin de plată – rata se va transfera din contul împrumutatului deschis la orice bancă din România în contul creditorului nr. RO [...] deschis la Credit Europe Bank (România) SA – SMB; împrumutatul va suporta toate comisioanele ocazionate de efectuarea plății prin intermediul ordinului de plată.

6.1.2. prin ordin de plată din contul împrumutatului deschis la Credit Europe Bank (România) SA, în contul creditorului nr. RO[...] deschis la Credit Europe Bank (România) SA – SMB; împrumutatul va suporta toate eventualele comisioane ocazionate de efectuarea plății prin intermediul ordinului de plată.

6.1.3. prin debitare directă din conturile împrumutatului/codebitorului, deschise la Credit Europe Bank (România) SA (fostă Finansbank România SA), prin intermediul mandatarului creditorului Credit Europe Bank (România) SA. În scopul rambursării creditului, împrumutatul autorizează mandatarul creditorului să încaseze, fără acordul său prealabil, suma (integral, dar nu parțial) a debitului scadent datorat de acesta în baza prezentului contract, prin debitarea automată, la scadențe, a conturilor sale curente deschise la mandatarul creditorului. Mandatarul creditorului, la libera sa apreciere, are dreptul, dar nu și obligația, de a debita cu suma corespunzătoare debitului scadent orice alt cont de disponibilități al împrumutatului/codebitorului, inclusiv conturile de card, prezente și viitoare, în scopul efectuării plăților scadente datorate. Mandatarul creditorului este împuternicit de împrumutat/codebitor prin prezentul contract să efectueze, dacă este cazul, și schimbul valutar în numele și pentru acesta, utilizând propriile cotații și completând documentele aferente acestei operațiuni. Eventualele diferențe de curs valutar vor fi suportate de împrumutat/codebitor.

9. Părțile au încheiat un act adițional la contractul de credit la data de 03.10.2011, articolul 6.1 fiind modificat și având următorul conținut:

Articolul 6.1 Având în vedere cererea de reeșalonare depusă de către client și aprobată de către creditor, părțile au agreeat următoarele:

– În perioada de reeșalonare, definită la articolul 4.4.a), creditorul va acorda o perioadă de grație la plata principalului. Având în vedere aprobarea creditorului, începând cu data semnării prezentului act adițional, în perioada de reeșalonare menționată anterior, rambursările lunare vor include dobânda lunară curentă datorată, precum și sumele provenind din dobânzi restante reeșalonate la plată în 12 (douăsprezece) tranșe, în conformitate cu graficul de rambursare, anexat la prezentul act adițional.

– Începând cu data de 01.10.2012 și până la scadența finală a creditului, împrumutatul va proceda la rambursarea sumelor în cuantumul precizat în graficul de rambursare în valuta în care a fost acordat creditul. Rambursările se vor face lunar, în rate ce includ principalul și dobânda lunară, precum și alte debite reeșalonate a căror scadență excede perioada de reeșalonare, în conformitate cu graficul de rambursare care este parte integrantă din prezentul act adițional.

Plata ratelor lunare se va face din inițiativa împrumutatului și/sau codebitorului (dacă este cazul) și se poate efectua prin următoarele modalități:

6.1.1. direct prin depunere de numerar în valuta creditului în contul creditorului nr. RO[...], deschis la Credit Europe Bank (România) SA -SMB; **[OR. 5]**

6.1.2 prin ordin de plată – rata se va transfera din contul împrumutatului deschis la orice bancă din România în contul creditorului nr. RO[...] deschis la Credit Europe Bank (România) SA – SMB; împrumutatul va suporta toate comisioanele ocazionate de efectuarea plății prin intermediul ordinului de plată.

6.1.3. prin debitare directă, din conturile împrumutatului/codebitorului, deschise la Credit Europe Bank (România) SA (fostă Finansbank România SA) prin intermediul mandatarului creditorului Credit Europe Bank (România) SA. În scopul rambursării creditului, împrumutatul autorizează mandatarul creditorului să încaseze, fără acordul său prealabil, suma (integral, dar nu parțial) a debitului scadent datorat de acesta în baza prezentului contract, prin debitarea automată, la scadențe, a conturilor sale curente deschise la mandatarul creditorului. Mandatarul creditorului, la libera sa apreciere, are dreptul, dar nu și obligația, de a debita cu suma corespunzătoare debitului scadent orice alt cont de disponibilități al împrumutatului/codebitorului, inclusiv conturile de card, prezente și viitoare, în scopul efectuării plăților scadente datorate. Credit Europe Bank (România) este împuternicită de împrumutat/codebitor prin prezentul contract să efectueze, dacă este cazul, și schimbul valutar în numele și pentru acesta, utilizând propriile cotații și completând documentele aferente acestei operațiuni. Eventualele diferențe de curs valutar vor fi suportate de împrumutat/codebitor.

10. În urma încheierii actului adițional din 03.10.2011 riscul valutar a rămas exclusiv în sarcina reclamantilor.
11. Părțile au încheiat acte adiționale la contractul de credit și la datele de 29.05.2012, 04.04.2013 și 15.10.2013.
12. La data încheierii contractului de credit 100931/08.11.2007, valoarea contractului de credit, de 124 700 CHF, era echivalentă sumei de 256 221,09 RON (1 CHF= 2,0547 RON, curs de schimb valutar al Băncii Naționale a României din data de 08.11.2007). La data sesizării Judecătoria Galați – 16.03.2015, valoarea creditului era de 522 991,8 RON (1 CHF= 4,1940 RON, curs de schimb valutar al Băncii Naționale a României din data de 16.03.2015).

13. Prin urmare, în perioada 08.11.2007-16.03.2015, cursul de schimb valutar CHF a cunoscut o apreciere cu 204,12 % față de momentul încheierii contractului de credit.

III. Argumentele reclamanților

14. Având în vedere că procedura întrebărilor preliminare a fost declanșată din oficiu de tribunal, vor fi expuse susținerile reclamanților referitoare la clauza de risc valutar suportată exclusiv de aceștia.
15. Reclamanții s-au obligat să ramburseze creditul asumat ținând cont de faptul că, în momentul încheierii contractului, cursul de schimb valutar al CHF era scăzut, iar în timp acesta a crescut foarte mult, având consecințe grave asupra capacității acestora de a achita ratele bancare. Reclamanții au susținut că nu au fost informați de către pârâtă asupra riscului de hipervalorizare a monedei CHF, fenomen ce era previzibil pentru bancă, prin prisma expertizei financiare de care beneficia.
16. De asemenea, aceștia au mai invocat faptul că ofițerul de credite (angajatul pârâtei) i-a îndrumat să contracteze un credit în CHF, motivând că acesta este cel mai avantajos de pe piața bancară și fără să prezinte riscuri, întrucât francul elvețian este cea mai stabilă monedă de pe piața valutară. Reclamanții au mai invocat că au solicitat ofițerului de credite să le calculeze suma împrumutată în moneda națională (RON) și în EUR, dar [acesta] le-a comunicat, [OR. 6] ținând cont de veniturile familiale obținute, că nu se încadrează la suma pe care doreau să o împrumute. Ofițerul de credite le-a comunicat că nu se încadrează decât la creditul în franci elvețieni, practic direcționându-i către acest tip de credit. Dat fiind faptul că reclamanții nu lucrau în domeniul bancar și nu aveau cunoștințele necesare referitoare la piața valutară, aceștia au susținut că au fost convinși să încheie acest tip de contract, ofițerul de credit comunicându-le că este domeniul său și să aibă încredere în el și în instituția bancară.
17. Creșterea accelerată a cursului de schimb valutar CHF față de moneda națională (RON) a determinat implicații negative directe asupra costurilor împrumutului, ce au influențat contravaloarea ratelor bancare, aspecte care au determinat o schimbare a condițiilor contractuale avute în vedere de reclamanți la data încheierii contractului de credit.
18. Au mai precizat că omisiunea băncii de a-i informa cu privire la riscul de apreciere a monedei CHF constituie o încălcare a obligației de consiliere, iar reclamanții s-au angajat contractual având o imagine deformată, nereală, a întinderii drepturilor și obligațiilor asumate prin contractul de credit.

IV. Apărările pârâtelor

19. Pârâtele Credit Europe [Ipotecar] Bank IFN SA București și Credit Europe Bank NV Amsterdam au invocat excepția inadmisibilității cererii privind stabilirea

cursului valutar, întrucât legislația românească nu oferă o astfel de opțiune, de completare a unui contract cu o clauză suplimentară de către instanța de judecată, iar Directiva 93/13/CEE nu este aplicabilă.

20. Au menționat că nu există o obligație contractuală sau legală a comerciantului de informare cu privire la certitudinea creșterii sau deprecierei unei monede străine față de moneda națională în care obține venituri consumatorul, în special a gradului de creștere a cursului de schimb, astfel că nu se poate reține reaua-credință a băncii, care nu avea cum să cunoască posibila evoluție ulterioară a francului elvețian.
21. Au precizat că prevederile Legii nr. 193/2000 și Codul civil -1864 au consacrat legalitatea acordării creditului în valută și a rambursării creditului în moneda în care a fost acordat. Moneda creditului nu a fost impusă de bancă, ci a fost o alegere a reclamantilor.
22. Au mai invocat faptul că, în primul rând, în această situație este vorba despre riscul valutar, adică riscul variației cursului de schimb dintre două monede (RON și CHF), risc existent din perspectiva faptului că reclamantii obțineau venituri în RON, însă au contractat un credit în valută (CHF) cu garanție imobiliară. Această informație privind riscul valutar general este o împrejurare care poate fi percepută de orice consumator mediu. În al doilea rând, este vorba despre măsura în care riscul valutar se va produce, de cunoaștere, cu certitudine, a creșterii sau deprecierei unei monede într-un anumit grad.
23. Au mai invocat că băncile nu au obligația de a informa un client asupra consecințelor riscului valutar prin prisma unei anticipări a creșterii acestuia, întrucât nimeni nu poate anticipa cu certitudine evoluția unui curs valutar.
24. Au susținut că reclamantii au prezentat prin cererea de chemare în judecată o conduită a băncilor pe care au apreciat-o drept culpabilă (culpă constând într-o inacțiune), însă această conduită nu este sancționată de vreun act normativ în vigoare la data acordării creditului (08.11.2007) și nici chiar de un act normativ în vigoare în prezent.
25. Au mai invocat că, în cazul creditelor acordate în valută, nu se poate pune problema vreunui pretins dezechilibru contractual, având în vedere că regula nominalismului monetar a fost instituită de legiuitorul național (articolul 1578 din Codul civil din 1864), și nu de către instituția de credit. Au susținut că, prin acțiunea reclamantilor, se încearcă eliminarea riscului valutar pe care-l suportă reclamantii, prin stabilirea cursului de schimb al monedei creditului [OR. 7] de la data încheierii contractului, ceea ce echivalează cu nesocotirea principiului legal al nominalismului.

V. Hotărârea Judecătoria Galați

26. Prin sentința civilă [OMISSIS] [din] 30.01.2018 pronunțată de către Judecătoria Galați, acțiunea reclamanților a fost admisă în parte, fiind însă respinsă, ca neîntemeiată, cererea reclamanților privind stabilizarea cursului de schimb valutar CHF/RON la valoarea de la data semnării convenției, cerere care interesează prezentul act de sesizare. [OMISSIS]
27. În esență, în motivare, prima instanță a arătat că, prin articolul 3 [OMISSIS] literele l) și j) din Norma Băncii Naționale a României nr. 17/2003, s-a definit riscul valutar, respectiv riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profiturilor estimate care apare din fluctuațiile pe piață ale cursului valutar.
28. Astfel, riscul valutar exprimă o probabilitate de a înregistra pierderi din contractele de credit din cauza modificării cursului de schimb al valutei în perioada dintre încheierea contractului și scadența acestuia. Cei care sunt supuși riscului valutar sunt clienții, atunci când, în momentul încasării creditului, valuta de contract se depreciază față de momentul încheierii contractului comercial, dar și banca, în eventualitatea în care valuta de contract se apreciază în perioada dintre încheierea contractului și scadența acestuia.
29. Potrivit clauzei 6.1 din contractul de credit nr. 100931/08.11.2007, împrumutatul urma să ramburseze ratele de credit în valuta în care a fost acordat împrumutul, respectiv în moneda elvețiană.
30. Prima instanță a constatat că dispozițiile 6.1 din contract echivalează cu suportarea de către reclamanți a riscului de hipervalorizare a monedei elvețiene (CHF).
31. Prima instanță, în analiza caracterului abuziv al clauzei, a avut în vedere că, sub aspectul puterii de negociere a clauzelor contractului, efectele nedorite ale riscului valutar pot fi contractate de clienții băncii sau, cel puțin, atenuate prin aplicarea unor măsuri contractuale precum alegerea valutei de contract.
32. Astfel, deși reclamanții au menționat că pretinsa clauză de risc valutar le-a fost impusă fără a li se da posibilitatea influențării naturii acesteia, prima instanță a constatat că din acțiune reiese că aceștia au încheiat contractul în moneda CHF, fiind mai avantajos pentru ei, având libertatea alegerii de pe piața financiar-bancară a unui credit în lei sau altă valută decât CHF.
33. Totodată, întrucât reclamanții s-au împrumutat pentru o perioadă de 30 de ani într-o monedă străină, diferită de cea în care obțineau veniturile din salariu, reprezintă după aprecierea primei instanțe asumarea de către aceștia, implicit, și a riscului fluctuațiilor monedei, ceea ce echivalează cu asumarea riscului schimbării împrejurărilor existente la data încheierii contractului.
34. Prima instanță a apreciat că prevederile din contract prin care s-a instituit obligația împrumutatului de a rambursa ratele de credit în CHF nu creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, nefiind stipulate exclusiv în

favoarea instituției de credit. Astfel, în baza aceluiași clauze, în cazul variațiilor cursului de schimb sub valoarea de la data încheierii contractului, diferența în minus este suportată de împrumutător, împrumutatul urmând a suporta riscul creșterii cursului valutar CHF raportat la RON, nefiind astfel întrunită cerința dezechilibrului semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Pentru aceleași considerente, prima instanță nu a reținut ca fiind îndeplinită nici cerința relei-credințe a [OR. 8] instituției financiare, nerezultând că aceasta a impus reclamanților produsul financiar astfel contractat, respectiv în CHF.

35. Referitor la obligația redactării clare și fără echivoc a clauzelor contractuale astfel încât să nu fie necesare cunoștințe de specialitate pentru înțelegerea lor, prima instanță a apreciat că din redactarea dispozițiilor din contract, din care se deduce riscul valutar, al cărui caracter abuziv l-au invocat reclamanții, rezultă că pârâtele au explicat, la încheierea contractului, că rambursarea creditului se face în franci elvețieni, având în vedere că reclamanților li s-a acordat un credit în sumă de 124 700 CHF. Astfel, în speță nu se poate susține că reclamanții nu au putut să înțeleagă că rambursarea creditului se face în franci elvețieni.
36. Prima instanță a reținut că din calitatea de profesionist a împrumutătorului în domeniul financiar bancar nu se poate trage prezumția cunoașterii ori prevederii evoluției cursului de schimb al CHF.
37. Prima instanță a menționat și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (Hotărârea CJCE din 4 martie 2004, cauza [C-264/02,] Cofinoga [OMISSIS]), ce a statuat că obligația de informare are niște limite reprezentate de condițiile unei bune funcționări a pieței. Cantitatea și conținutul informațiilor furnizate de profesionist consumatorului nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru reglarea optimă a mecanismelor pieței.
38. Prima instanță a mai reținut că operatorul economic – banca, care are o poziție dominantă în raport cu consumatorul, are obligația informării în mod complet, corect și precis a celui din urmă cu privire la aspectele esențiale ale produsului/serviciului oferit, dar implicațiile îndatorării și riscurile reprezentate de volatilitatea cursului valutar sunt aspecte care se apreciază în concret, de către fiecare împrumutat, banca nefiind obligată să dea consultații financiare persoanelor fizice, ci fiind doar obligată să-și prezinte întocmai oferta de creditare.
39. Așadar, prima instanță a ajuns la concluzia că reclamanții au fost informați cu privire la oferta propusă de către bancă, respectiv acordarea creditului în CHF, apreciată de către reclamanți, în calitate de consumatori, ca fiind avantajoasă, având posibilitatea alegerii altor oferte în RON sau în alte valute.

VI. Apelurile declarate de părți. Procedura derulată în apel.

40. Atât reclamanții, cât și pârâtele au declarat apel împotriva sentinței civile [OMISSIS] [din] 30.01.2018, căile de atac fiind înregistrate pe rolul Tribunalului Galați la data de 07.03.2018 și 15.03.2018.

41. Apelul pârâtelor [OMISSIS] nu are legătură cu prezenta sesizare, așa încât nu se va insista asupra lui [OMISSIS].
42. Prin cererea de apel, reclamanții XU, YV, ZW, AU, BZ, CA, DB și EC au cerut, printre altele, schimbarea sentinței primei instanțe în sensul constatării drept abuzive a clauzelor contractuale referitoare la riscul valutar, stabilizarea cursului de schimb valutar, [al stabilizării] cursului de schimb valutar la cel din momentul încheierii contractului – 08.11.2007 și [al restituirii] sumelor ce reprezintă diferența de schimb valutar dintre cursul de la data încheierii contractului și cursul de la data plății fiecărei rate. **[OR. 9]**
43. În combaterea apelului reclamanților, pârâtele Credit Europe Ipotecar IFN SA și Credit Europe Bank NV au reiterat apărările din prima instanță și au susținut că riscul valutar este implicit asumat de consumator, cu atât mai mult cu cât cursul nu putea fi previzionat de către profesionist, fiind influențat de elemente externe, situate în afara sferei controlului său. În plus, informarea a fost realizată adecvat și nu există un dezechilibru semnificativ. S-a[u] menționat din nou incidența dispozițiilor articolului 1578 din Codul civil din 1864 referitoare la principiul nominalismului monetar și [faptul] că acea clauză contractuală este exclusă de la analiza instanței de judecată din perspectiva caracterului abuziv.
44. În timpul judecării cererilor de apel formulate de părți, din oficiu, tribunalul a pus în discuția părților necesitatea sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare în legătură cu interpretarea dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) și articolului 4 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii [OMISSIS]
- [OMISSIS]
- [OMISSIS] [textul întrebărilor redacte în dispozitiv]
45. Tribunalul a apreciat că, pentru soluționarea apelului reclamanților referitor la constatarea drept abuzive a clauzelor contractuale privind riscul valutar, stabilizarea cursului de schimb valutar la cel din momentul încheierii contractului și restituirea sumelor ce reprezintă diferența de schimb valutar dintre cursul de la data încheierii contractului și cursul de la data plății fiecărei rate, este necesar să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

VII. Dispoziții legale și jurisprudența relevante

Dreptul național

46. Articolul 1578 din Codul civil (1864), versiunea în vigoare la data încheierii contractului de credit – 08.11.2007, prevedea că, [...] *Obligația ce rezultă din un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract. Întâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monedelor, înainte de*

a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății.

Dreptul Uniunii Europene

47. Articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE prevede că, [...] *Dispozițiile prezentei directive nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sau dispozițiile ori principiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți, în special în domeniul transportului. [OR. 10]*
48. Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE prevede că, [...] *Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului [principal al] contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.*

Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

49. Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauzele C-92/11, RWE Vertrieb [OMISSIS], C-34/13, [OMISSIS] Kušionová, C-280/13, Barclays Bank [OMISSIS], C-119/17, Lupean și Lupean, C-51/17, [OTP Bank și OTP Faktoring], C-186/16, Andriciuc și alții [OMISSIS]

VII. Motivele care au determinat instanța de apel să formuleze întrebările preliminare

50. Conform hotărârii pronunțate în cauza C-92/11, RWE Vertrieb [OMISSIS], în paragraful 25, CJUE a reținut că [...] *În această privință, trebuie amintit că, după cum reiese din articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13, clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii nu sunt supuse dispozițiilor acesteia.*
51. Conform hotărârii pronunțate în cauza C-34/13, [OMISSIS] Kušionová [OMISSIS], în paragrafele 76 și 78, CJUE a reținut că [...] (76) *Curtea a avut deja ocazia să reitereze că articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13 instituie o excludere din domeniul de aplicare al acesteia care vizează clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii [...]*

(78) *În speță, din Hotărârea RWE Vertrieb (EU:C:2013:180) rezultă că această excludere presupune îndeplinirea a două condiții. Pe de o parte, clauza contractuală trebuie să reflecte un act cu putere de lege sau o normă administrativă, iar, pe de altă parte, respectivul act cu putere de lege trebuie să fie obligatoriu.*

52. Conform hotărârii pronunțate în cauza C-186/16, [OMISSIS] Andriciuc și alții [OMISSIS], în paragrafele 27-31, CJUE a reținut că [...] (27) *În această privință, trebuie amintit că articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13 instituie o excludere din domeniul de aplicare al acesteia, care vizează clauzele care reflectă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii.*

(28) *Curtea a statuat deja că această excludere presupune îndeplinirea a două condiții. Pe de o parte, clauza contractuală trebuie să reflecte un act cu putere de lege sau o normă administrativă, iar pe de altă parte, actul sau norma respectivă trebuie să fie obligatorie.*

(29) *Astfel, pentru a stabili dacă o clauză contractuală este exclusă din domeniul de aplicare al Directivei 93/13, revine instanței naționale sarcina să verifice dacă această clauză reflectă prevederile din dreptul național care se aplică între părțile contractante independent de alegerea lor sau pe cele care sunt de natură supletivă și, prin urmare, aplicabile ope legis, cu alte cuvinte în lipsa unui acord diferit între părți în această privință.*

(30) *În speță, după cum a subliniat avocatul general la punctul 59 din concluzii, revine instanței de trimitere sarcina de a aprecia, ținând seama de natura, de economia generală și de prevederile contractelor de împrumut în discuție, precum și de contextul juridic și factual în care se înscriu acestea din urmă, dacă clauza în discuție în litigiul principal, potrivit căreia creditul trebuie rambursat în aceeași monedă în care a fost acordat, reflectă actele sau normele obligatorii ale dreptului național în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13. [OR. 11]*

(31) *Procedând la verificările menționate necesare, instanța națională trebuie să țină seama de faptul că, având în vedere în special obiectivul directivei respective, mai precis protecția consumatorilor împotriva clauzelor abuzive inserate în contractele încheiate de profesioniști cu consumatorii, excepția instituită la articolul 1 alineatul (2) din aceeași directivă este de strictă interpretare.*

53. Cu privire la diferențele lingvistice (variantele în limba română a directivei față de versiunea [OMISSIS] în limba franceză a aceluiași act normativ) referitoare la sintagma *normă obligatorie* sau *normă imperativă* existente în conținutul dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE și al paragrafului 25 (cauza C-92/11, RWE Vertrieb [OMISSIS]), paragraful 78 (cauza C-34/13, [OMISSIS] Kušionová [OMISSIS]) și paragraful 27 (cauza C-186/16, [OMISSIS] Andriciuc și alții [OMISSIS]), deși tribunalul le consideră importante, a hotărât să nu insiste asupra lor, întrucât fac obiectul sesizării formulate de Curtea de Apel Cluj către CJUE în cauza C-81/19, Banca Transilvania.
54. Referitor la prezenta sesizare, tribunalul reține că dispozițiile articolului 1578 din Codul civil din 1864 prevăd obligația consumatorului (împrumutatului) de a restitui băncii (împrumutătorului) aceeași sumă numerică înscrisă în contractul de credit (împrumut), indiferent de creșterea sau scăderea prețului monedelor înainte

de data plății, dispoziție legală denumită de doctrina juridică națională drept *principiul nominalismului monetar*. Cu alte cuvinte, conform acestui principiu, suma acordată cu titlu de împrumut trebuie restituită întocmai, chiar dacă a avut loc o valorizare sau o devalorizare a monedei împrumutate.

55. După pronunțarea de către CJUE a hotărârii în cauza C-186/16, [OMISSIS] Andriciuc și alții [OMISSIS], jurisprudența națională, în proporție majoritară, a reținut că, în momentul invocării drept abuzive a unor clauze contractuale referitoare la riscul valutar, instanța trebuie să analizeze, cu prioritate, dacă prevederile contractuale contestate reflectă doar o dispoziție de drept intern (principiul nominalismului monetar consacrat de articolul 1578 din Codul civil din 1864) și incidența excluderii clauzei contractuale de la analiza caracterului abuziv, în sensul dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE.
56. S-a apreciat că instanța europeană nu a făcut distincție între normele ce se aplică între părțile contractante independent de alegerea lor și cele care sunt de natură supletivă, ci a indicat că sunt excluse din domeniul de aplicare al Directivei 93/13 atât normele obligatorii, cât și cele supletive care se aplică *ope legis*, în lipsa unui acord diferit între părți în această privință.
57. Astfel, în cazul în care instanța națională ar aprecia că prevederile contractuale contestate reprezintă transpunerea în contract a dispozițiilor articolului 1578 din Codul civil din 1864 care reglementează principiul nominalismului monetar, principiu care s-ar fi aplicat raporturilor juridice dintre părți, și în lipsa mențiunilor din contract în sensul obligării reclamantilor să restituie suma împrumutată în aceeași monedă în care le-a fost pus la dispoziție creditul, atunci acele clauze contractuale sunt excluse de la analiza caracterului abuziv, în sensul dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE.
58. Practic, instanțele de judecată nu au dat prioritate analizării conduitei precontractuale a profesionistului în sensul respectării obligației sale de informare prealabilă a consumatorului, operațiune care este anterioară încheierii contractului de credit, ci [OMISSIS] incidenței excluderii de la analiza caracterului abuziv a clauzei contractuale, în sensul prevederilor articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE.
59. Prin urmare, instanțele de judecată au trecut direct la analiza clauzelor contractuale, respectiv la verificarea existenței în cadrul contractului de credit a unor clauze [OR. 12] ce transpun principiul de drept al nominalismului monetar, fără a acorda importanță îndeplinirii de către bancă a obligației prealabile încheierii contractului de credit, respectiv a informării consumatorului în mod clar și inteligibil asupra conținutului clauzelor contractuale. Astfel, se constată că hotărârea CJUE pronunțată în cauza C-186/16, [OMISSIS] Andriciuc și alții [OMISSIS], a devenit inefficientă pentru consumatorii din România, iar aceștia nu au putut valorifica principiile și interpretările statuate de CJUE referitoare la analiza clauzelor abuzive, întrucât, în [tr-o] jurisprudență majoritară, instanțele nu au mai analizat clauzele contractuale din perspectiva constatării acestui caracter,

ci examinarea inițială s-a concentrat exclusiv asupra existenței clauzelor contractuale care făceau incidente excluderile prevăzute de dispozițiile articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE.

60. În concluzie, prin prezenta sesizare se dorește a se cunoaște interpretarea CJUE cu privire la analiza primară pe care instanța națională trebuie să o efectueze în cazul existenței unei clauze de risc valutar. Astfel, instanța națională trebuie să analizeze, în primul rând, respectarea de către bancă a obligației de informare prealabilă a consumatorului cu privire la conținutul clauzelor contractuale, implicit al clauzei de risc valutar, sau inițial trebuie să examineze dacă condițiile contractuale includ o clauză ce este exceptată de la analiza caracterului abuziv, în aplicarea dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE. Cu alte cuvinte, care este ordinea de soluționare, respectiv ce se analizează în primul rând de către instanță: respectarea de către profesionist a obligației de informare prealabilă a consumatorului sau existența în contractul de împrumut a unei clauze contractuale ce este exceptată de la analiza caracterului abuziv?
61. De asemenea, prin a doua întrebare, se dorește a se cunoaște interpretarea CJUE cu privire la situația în care instanța ar examina cu prioritate realizarea de către profesionist a obligației prealabile de informare și ar constata că acesta nu și-a îndeplinit-o în mod legal și nu a adus la cunoștința consumatorului conținutul clauzelor contractuale în mod clar și inteligibil, astfel încât împrumutatul, anterior încheierii contractului, să dețină informații suficiente pentru a le permite acestora să adopte decizii prudente și în cunoștință de cauză, atunci profesionistul, a cărui conduită contractuală nu a fost de bună-credință, s-ar mai putea prevala de dispozițiile articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE, astfel încât clauza contractuală de risc valutar care reia o dispoziție legală națională să fie exclusă de instanță de la analiza caracterului abuziv?
62. Tribunalul apreciază că, în situația în care profesionistul s-ar putea prevala de dispozițiile articolului 1 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE, atunci conduita băncii ar fi una speculativă și ar putea beneficia de protecția unui drept, în sensul excluderii clauzei contractuale de la analiza caracterului abuziv, deși nu a respectat o obligație precontractuală esențială, respectiv informarea prealabilă a consumatorului cu privire la conținutul clauzelor contractuale.
63. Tribunalul Galați soluționează cauza de față ca instanță de fond, în apel, urmând ca hotărârea pronunțată să poată fi atacată cu recurs, ce va fi soluționat de către Curtea de Apel Galați.
64. [OMISSIS]

PENTRU ACESTE MOTIVE,

ÎN NUMELE LEGII

DISPUNE:

[OMISSIS] [S]esizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare asupra următoarelor întrebări vizând interpretarea Directivei 93/13/CEE: **[OR. 13]**

1) Articolul 1 alineatul (2) și articolul 4 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE, astfel cum au fost analizate prin cauza C-186/16, Andriciuc și alții, trebuie interpretate în sensul că *instanța națională este obligată, în cazul unei clauze de risc valutar care reia o dispoziție națională, să analizeze cu prioritate incidența interdicției prevăzute la articolul 1 alineatul (2) din directivă sau să analizeze respectarea de către profesionist a obligației de informare care intră în obiectul de reglementare al articolului 4 alineatul (2) din directivă, fără o analiză prealabilă a dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din directivă?*

2) Articolul 1 alineatul (2) și articolul 4 alineatul (2) din Directiva 93/13/CEE trebuie interpretate în sensul că, *în situația nerespectării obligației de informare a consumatorului, prealabilă încheierii contractului de credit, profesionistul se poate prevala de dispozițiile articolului 1 alineatul (2) din directivă, astfel încât clauza contractuală de risc valutar care reia o dispoziție legală națională să fie exclusă de la analiza caracterului abuziv?*

[OMISSIS]

[OMISSIS] [suspendare, procedură]